

KONVENCIJA BROJ 159

KONVENCIJA O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOŠLJAVANJU INVALIDA

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvaio Administrativni savet Međunarodnog biroa rada i koja se sastala na 69. zasedanju 1. juna 1983. godine,

- primajući k znanju postojeće međunarodne norme sadržane u Preporuci o profesionalnoj rehabilitaciji invalida, 1955. i Preporuci o razvoju ljudskih resursa, 1975.
- konstatujući da je od usvajanja Preporuke o profesionalnoj rehabilitaciji invalida, 1955, došlo do značajnih novina u shvatanju potreba za rehabilitacijom, delokrugu i organizaciji službi za rehabilitaciju, kao i u zakonima i praksi mnogih država članica po pitanjima obuhvaćenim tom preporukom,
- uzimajući u obzir to da je Generalna skupština Ujedinjenih nacija 1981. godine bila proglasila Međunarodnom godinom invalida, sa temom "Potpuno učešće i jednakost", i da jedan sveobuhvatan svetski program akcije koji se odnosi na invalide treba da pruži efikasne mere na međunarodnom i nacionalnom planu za realizaciju ciljeva "potpunog učešća" invalida u društvenom životu i razvoju i "jednakosti",
- smatrajući da je ovakav razvoj događaja doveo do toga da je na mestu to da se usvoje nove međunarodne norme u ovoj oblasti, koje naročito vode računa o potrebi da se obezbede jednake mogućnosti i tretman svih kategorija invalida, kako u gradskim tako i u seoskim oblastima, u pogledu zapošljavanja i integracije u zajednici i
- pošto je odlučila da usvoji određene predloge u pogledu profesionalne rehabilitacije, što je četvrta tačka dnevnog reda i
- pošto je odlučila da ovi predlozi uzmu oblik međunarodne konvencije,

usvaja 20. juna 1983. godine sledeću konvenciju, koja se može navoditi kao Konvencija o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida, 1983:

Deo I

DEFINICIJA I POLJE PRIMENE

Član 1.

1. Za svrhe ove konvencije, izraz "invalid" znači lice čiji su izgledi da obezbedi i zadrži odgovarajuće zaposlenje, kao i da napreduje u njemu, znatno smanjeni zbog propisno priznate fizičke ili mentalne mane.
2. Za svrhe ove konvencije, svaka članica smatra da je svrha profesionalne rehabilitacije da se omogući invalidu da obezbedi i zadrži odgovarajuće zaposlenje, da napreduje u njemu i da se na taj način potpomogne integracija, odnosno reintegracija takvog lica u društvu.
3. Odredbe ove konvencije primenjuje svaka članica putem mera koje odgovaraju nacionalnim uslovima i koje su u skladu sa nacionalnom praksom.
4. Odredbe ove konvencije primenjuju se na sve kategorije invalida.

Deo II

PRINCIPI PROFESIONALNE REHABILITACIJE I POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA ZA INVALIDE

Član 2.

Svaka članica će, u skladu sa nacionalnim uslovima, praksom i mogućnostima, formulisati, realizovati i periodično revidirati nacionalnu politiku o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida.

Član 3.

Cilj te politike je da se obezbedi da se odgovarajuće mere profesionalne rehabilitacije stave na raspolaganje svim kategorijama invalida i da se unaprede mogućnosti za zapošljavanje invalida na otvorenom tržištu rada.

Član 4.

Ta politika se zasniva na principu jednakih mogućnosti između invalidiziranih radnika i radnika uopšte. Treba poštovati jednakost mogućnosti i tretmana invalidiziranih radnika i radnica. Posebno, pozitivne mere čiji je cilj da se postigne stvarna jednakost mogućnosti i tretmana između invalidiziranih radnika i ostalih radnika ne treba smatrati diskriminacijom prema drugim radnicima.

Član 5.

Predstavničke organizacije poslodavca i radnika treba konsultovati u pogledu realizacije dotične politike, uključujući i mere koje treba preduzeti za unapređenje saradnje i koordinacije između javnih i privatnih organa angažovanih na profesionalnoj rehabilitaciji. Isto tako, treba konsultovati predstavničke organizacije za invalide i predstavničke organizacije invalida.

Deo III

MERE NA NACIONALNOM PLANU ZA RAZVOJ PROFESIONALNE REHABILITACIJE I SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE INVALIDA

Član 6.

Svaka članica treba, zakonom, odnosno propisom ili bilo kojim drugim metodom koji je u skladu sa nacionalnim uslovima i praksom, da preduzme mere koje mogu biti potrebne za sprovođenje u delo čl. [2](#), [3](#), [4](#) i 5. ove konvencije.

Član 7.

Nadležni organi vlasti treba da preduzmu mere za obezbeđivanje i ocenu službi za profesionalnu orijentaciju, stručnog osposobljavanja, posredovanja, zapošljavanja i drugih srodnih službi koje treba da omoguće invalidima da dobiju i zadrže zaposlenje, kao i da napreduju u njemu. Uz potrebna prilagođavanja, treba koristiti postojeće službe za radnike uopšte, gde god je to moguće i na mestu.

Član 8.

Treba preduzeti mere da se podstakne osnivanje i razvoj službi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida u seoskim oblastima i udaljenim zajednicama.

Član 9.

Svaka članica treba da nastoji da obezbedi obuku i da zainteresovanima stavi na raspolaganje savetnike za rehabilitaciju i drugo, na odgovarajući način obučeno osoblje odgovorno za profesionalnu orijentaciju, stručno osposobljavanje, posredovanje i zapošljavanje invalida.

Deo IV

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 10.

Zvanične ratifikacije ove konvencije treba dostaviti generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije.

Član 11.

1. Ova konvencija obavezuje samo one članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.
2. Ona stupa na snagu 12 meseci od datuma kada je generalni direktor registrovao ratifikaciju dveju članica.

3. Posle toga, ova konvencija stupa na snagu za svaku članicu 12 meseci od datuma registrovanja njene ratifikacije.

Član 12.

1. Članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može da je otkáže po isteku 10 godina od datuma kada je Konvencija prvi put stupila na snagu, putem jednog akta koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije. To otkazivanje stupa na snagu tek po isteku godinu dana od datuma kada je registrovano.

2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja, u roku od godinu dana posle isteka desetogodišnjeg perioda pomenutog u prethodnom stavu, ne iskoristi pravo otkazivanja predviđeno ovim članom biće obavezna za sledeći period od 10 godina, a posle toga može da otkáže ovu konvenciju po isteku svakog desetogodišnjeg perioda pod uslovima predviđenim ovim članom.

Član 13.

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada obaveštava sve članice Međunarodne organizacije rada o registrovanju svih ratifikacija i otkazivanja koja mu dostave članice Organizacije.

2. Kada bude obaveštavao članice Međunarodne organizacije o registrovanju druge ratifikacije koja mu je dostavljena, generalni direktor će skrenuti pažnju članicama Organizacije na datum stupanja Konvencije na snagu.

Član 14.

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada dostavlja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija radi registracije, u skladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, sve pojedinosti o svim ratifikacijama i otkazivanjima koje je registrovao u skladu sa odredbama prethodnih članova.

Član 15.

Kada bude smatrao potrebnim, Administrativni savet Međunarodnog biroa rada podneće Generalnoj konferenciji izveštaj o sprovođenju ove konvencije i razmotriće da li je poželjno da se na dnevni red Konferencije stavi pitanje njene celovite ili delimične revizije.

Član 16.

1. Ako Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se, u celini ili delimično, revidira ova konvencija, ako nova konvencija ne predviđa drukčije, onda:

- a) ratifikovanje od strane jedne članice nove konvencije kojom se vrši revizija podrazumeva, ipso jure, neposredno otkazivanje ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 12, ako i kada nova

konvencija kojom se vrši revizija stupi na snagu,

b) od datuma stupanja na snagu nove konvencije kojom se vrši revizija, ova konvencija prestaje da bude otvorena za ratifikaciju od strane članica.

2. Ova konvencija u svakom slučaju ostaje na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratifikovale ali nisu ratifikovale konvenciju kojoj se vrši revizija.

Član 17.

Engleska i francuska verzija teksta ove konvencije podjednako su punovažne.